

Traceerbaarheidssysteem Grondbank

Het traceerbaarheidssysteem van de Grondbank is een concrete invulling van de bepalingen inzake de administratieve procedure grondverzet zoals opgenomen in Vlarebo, artikel 185 t.e.m. 201, alsook van de erkenningsvoorwaarden als bodembeheerorganisatie (art. 202, §1, 10° Vlarebo).

De traceerbaarheid van de uitgegraven bodem waarvoor een bodembeheerrapport wordt afgeleverd, wordt via volgende documenten en werkwijzen gewaarborgd:

- het technisch verslag en de conformverklaring ervan, de standaardverklaring afnemer, de grondtransporttoelating (*), de grondtransportmelding voor afvoer naar een TOP/CGR, de gebruiksbrief (*), de vrachtbonnen en het bodembeheerrapport;
- de kwaliteitszorgsystemen voor de verschillende actoren betrokken bij de uitvoering van het grondverzet;
- de procedure voor de verdeling in kleine hoeveelheden;
- de systemen voor de organisatie, de opvolging en de controle van tussentijdse opslagplaatsen.

(*) de grondtransporttoelating en de gebruiksbrief zijn beide grondverzettoelatingen zoals bedoeld in art. 182 van Vlarebo, respectievelijk voor gebruik buiten en binnen de werf.

Om de correcte toepassing van het traceerbaarheidssysteem na te gaan, voert de Grondbank, naast de administratieve controles, gerichte controles uit op de werf.

Door het aanwenden van dit traceerbaarheidssysteem heeft de Grondbank een duidelijk beeld van ieder bij de Grondbank aangemelde uitgraving, transport en gebruik.

Op basis van dit systeem werd het grondverzet verzekeraar. De Grondbank beschikt over een collectieve aansprakelijkheidspolis voor de bij haar aangesloten aannemers en vervoerders en de door haar gecertificeerde TOP's die o.m. hun objectieve aansprakelijkheid m.b.t. de veroorzaking van een nieuwe verontreiniging ten gevolge van het door hen uitgevoerd grondverzet dekt.

1. Technisch verslag en conformverklaring

Het technisch verslag wordt opgesteld door een erkende bodemsaneringsdeskundige conform artikel 180 van Vlarebo. Het wordt opgemaakt op basis van de analyseresultaten van representatieve mengmonsters die werden genomen volgens een bemonsteringsprocedure zoals omschreven in de standaardprocedure voor de opmaak van een technisch verslag, opgesteld door OVAM, of de specifieke bemonsteringsprocedures voor TOP's of CGR's.

Voor de behandeling van de technische verslagen werden een checklist en werkinstructies opgesteld voor de projectmedewerkers van de Grondbank. Aan de hand van deze checklist kan de volledigheid van een technisch verslag op een vlotte manier worden nagegaan tijdens de conformverklaring. Om een betere garantie te bieden voor de kwaliteit van de uitgegraven bodem en de traceerbaarheid ervan, wordt nagegaan of de afbakening van de milieuhygiënische kwaliteit betrouwbaar is en het zoneringsplan uitvoerbaar is. Deze werkinstructies zijn in overeenstemming met de bepalingen van artikel 186 en 187 van Vlarebo.

2. Standaardverklaring afnemer, grondtransporttoelating, grondtransportmelding afvoer naar een TOP/CGR, vrachtbon, gebruiksbrief, bodembeheerrapport

2.1 Standaardverklaring afnemer

Om de eindbestemming en het beoogde gebruik van de bodem eenduidig te kennen werkt de Grondbank met een standaardverklaring afnemer. In deze verklaring geeft de afnemer van de uitgegraven bodem aan waar de uitgegraven bodem wordt gedeponeerd en hoeveel uitgegraven bodem er nodig is. Tevens wordt een duidelijke omschrijving gegeven van het beoogde gebruik van de uitgegraven bodem. De afnemer is niet noodzakelijk de eindgebruiker zoals bedoeld in art. 158, 11° Vlarebo.

2.2 Grondtransporttoelating (grondverzettoelating cfr. art 182 Vlarebo)

De grondtransporttoelating is een document voor de controle van het transport van uitgegraven bodem in overeenstemming met de procedures zoals voorzien in Vlarebo en het traceerbaarheidsstelsel van de Grondbank.

De grondtransporttoelating wordt afgeleverd vóór de aanvang van de grondwerken en/of transporten op basis van een beschrijving van het beoogde gebruik van de uitgegraven bodem en de gegevens zoals opgegeven in de standaardverklaring afnemer. De grondtransporttoelating bevestigt het beoogde gebruik en staat toe dat de uitgegraven bodem verplaatst wordt. Per aannemer, per bestemming en per beoogd gebruik (bodem/bouwkundig bodemgebruik/vormvast product) wordt één grondtransporttoelating afgeleverd. Uitzondering hierop is de procedure voor verdeling in kleine hoeveelheden (art. 197-199 Vlarebo).

Elke grondtransporttoelating draagt een uniek nummer dat verwijst naar de conformverklaring van het technisch verslag.

2.3 Vrachtbonnen

De vrachtbonnen vergezellen elk transport en worden gekoppeld aan de grondtransporttoelating waar ze bij horen. De vrachtbonnen worden als geldig aanzien indien ze ingevuld en ondertekend worden volgens de voorschriften van de Grondbank door de gemachtigde chauffeur en door de verantwoordelijke grondverzet op de werf. Ze kunnen ten allen tijde gecontroleerd worden door de Grondbank, zowel tijdens als na de transporten.

2.4 Gebruiksbrief (grondverzettoelating cfr. art 182 Vlarebo)

Analoog aan de grondtransporttoelating is er de gebruiksbrief. Bij gebruik van uitgegraven bodem binnen de werfzone is per aannemer een gebruiksbrief vereist. Elke gebruiksbrief draagt een uniek nummer en verwijst naar het bijhorende technisch verslag. De gebruiksbrief wordt afgeleverd op basis van een beschrijving van het beoogde gebruik van de uitgegraven bodem. De gebruiksbrief bevestigt het beoogde gebruik en staat toe dat de uitgegraven bodem verplaatst wordt.

2.5 Bodembeheerrapport

Het bodembeheerrapport wordt opgesteld conform de bepalingen onder onderafdeling III. Administratieve procedure grondverzet, art. 185-192 Vlarebo. Het bodembeheerrapport attesteert de conformiteit van de uitgegraven bodem met de voorwaarden voor het beoogde gebruik.

Het bodembeheerrapport wordt afgeleverd door de Grondbank na de grondwerken en/of transporten op voorwaarde dat het traceerbaarheidsstelsel van de Grondbank correct werd gevolgd en nadat de Grondbank hiervoor een eindverklaring heeft ontvangen. Het bodembeheerrapport attesteert de levering van de uitgegraven bodem op de plaats van het beoogde gebruik en bevestigt dat voldaan is aan de voorwaarden vermeld in de conformverklaring van het technisch verslag en in de grondverzettoelating.

2.6 Grondtransportmelding afvoer naar een TOP/CGR

De afvoer van uitgegraven bodem dient te worden gemeld aan een erkende bodembeheerorganisatie, cfr. art. 200 Vlarebo.

Indien er een technisch verslag werd opgesteld op de plaats van herkomst en de uitgegraven bodem wordt afgevoerd naar een tussentijdse opslagplaats, kunnen de gegevens van het oorspronkelijk technisch verslag behouden blijven indien de afvoer voorafgaandelijk wordt gemeld aan de Grondbank of een andere erkende bodembeheerorganisatie. Doordat de eindverklaring na het afronden van het transport terug wordt overgemaakt aan de Grondbank door de ontvangende TOP/CGR kan de totale massabalans op de werf worden opgevolgd.

De standaardverklaring afnemer, de grondtransporttoelating, de vrachtbon, de gebruiksbrief, de grondtransportmelding voor afvoer naar een TOP/CGR en het bodembeheerrapport, zoals op dit ogenblik gehanteerd, zijn terug te vinden in bijlage 5. Aan deze documenten kunnen, op basis van de praktijkervaringen of veranderende wetgeving, nog wijzigingen aangebracht worden.

3. Kwaliteitszorgsystemen

De Grondbank werkt met kwaliteitszorgsystemen voor de verschillende actoren betrokken bij de uitvoering van het grondverzet. De kwaliteitszorgsystemen zijn een onderdeel van het traceerbaarheidssysteem van de Grondbank. Deze kwaliteitszorgsystemen zorgen voor een maximale garantie van de traceerbaarheid. Daarnaast laten zij toe dat de Grondbank de nodige controles kan uitvoeren op haar eigen traceerbaarheidssysteem.

3.1 Kwaliteitszorgsysteem voor de werf

Het kwaliteitszorgsysteem voor de werf heeft betrekking op de grondverzetactiviteiten van de aannemer op de plaats waar de bodem wordt uitgegraven. Het beschrijft de taken en een aantal richtlijnen voor de aannemer, zodat het veroorzaken van een bodemverontreiniging voorkomen wordt en de traceerbaarheid van de uitgegraven bodem beter gegarandeerd kan worden.

Tijdens haar steekproefsgewijze werfbezoeken ziet de Grondbank toe op de goede invulling van dit kwaliteitszorgsysteem.

3.2 Kwaliteitszorgsysteem voor het vervoer

Het kwaliteitszorgsysteem voor het vervoer beschrijft een aantal taken en richtlijnen voor de vervoerder, zodat het veroorzaken van een bodemverontreiniging voorkomen wordt en de traceerbaarheid van de uitgegraven bodem beter gegarandeerd kan worden.

Tijdens haar steekproefsgewijze werfbezoeken ziet de Grondbank toe op de goede invulling van dit kwaliteitszorgsysteem door bv. het correcte gebruik van de vrachtbonnen na te gaan.

4. Tussentijdse opslag

4.1 Werfgebonden tussentijdse opslag (W-TOP)

Bij de uitvoering van grondwerken op een werf kan de uitgegraven bodem niet altijd onmiddellijk worden hergebruikt of naar een bestemming worden afgevoerd. Daarom wordt ze soms tijdelijk op de werf of in de nabije omgeving daarvan opgeslagen. Om de traceerbaarheid van de uitgegraven bodem te behouden en ervoor te zorgen dat er geen nieuwe bodemverontreiniging wordt veroorzaakt heeft de Grondbank richtlijnen uitgewerkt voor het gebruik van een werfgebonden tussentijdse opslagplaats (W-TOP). Op deze W-TOP's kan enkel uitgegraven bodem gestapeld worden die afkomstig is van één werf of die gebruikt zal worden binnen één werf.

Tijdens haar steekproefsgewijze werfbezoeken ziet de Grondbank toe op de correcte toepassing van deze richtlijnen.

4.2 Bedrijfsgebonden tussentijdse opslag (B-TOP)

Naast de keuringen van tussentijdse opslagplaatsen en centra voor grondreiniging in het kader van het kwaliteitsreglement van de OVAM, voert de Grondbank ook controles uit op zogenaamde bedrijfsgebonden tussentijdse opslagplaatsen (B-TOP's). Het systeem van B-TOP biedt zowel aannemers als bv. gemeentes de mogelijkheid om hun grondoverschotten op een correcte wijze te beheren en zodoende de traceerbaarheid te garanderen. Hiervoor heeft de Grondbank een 'draaiboek' uitgewerkt waaraan deze B-TOP's moeten voldoen. Het draaiboek is in eerste instantie gericht op grondwerkers die de vrijgekomen grondoverschotten van de werf tijdelijk op hun bedrijfsterrein willen opslaan, in afwachting van een definitieve eindbestemming. Daarnaast bestaat echter ook de mogelijkheid om grondoverschotten van derden over te nemen. Elke rechtspersoon kan bij de Grondbank aansluiten als B-TOP. Het draaiboek is grotendeels gelijklopend met het kwaliteitsreglement van de OVAM, maar is niet voldoende in het kader van een erkenning als tussentijdse opslagplaats/centrum voor grondreiniging.

De controlebezoeken gebeuren niet op periodieke basis, maar deze zijn afhankelijk van de activiteit op de B-TOP: m.a.w. een B-TOP die regelmatig partijen aan- en afvoert zal meer bezoeken krijgen dan een B-TOP

die slechts enkele partijen per jaar ontvangt. Ook is er geen opstartperiode voorzien. Bij de vaststelling van onregelmatigheden wordt uiteraard het bodembeheerrapport geweigerd.

Bij onvoldoende naleving van de bepalingen opgenomen in het draaiboek en de codes kan beslist worden de B-TOP tijdelijk te schorsen.

De Grondbank behoudt het recht om de principes van dit draaiboek tevens toe te passen op tussentijdse opslagplaatsen die niet bij de Grondbank zijn aangesloten, en dit in het kader van de aflevering van grondverzettoelatingen en bodembeheerrapporten.

4.3 Tussentijdse opslagplaatsen en grondreinigers (C en E-TOP/CGR)

De Grondbank levert certificaten af in het kader van het kwaliteitsreglement in het kader van de erkenning van een grondreinigingscentrum of een tussentijdse opslagplaats voor uitgegraven bodem (OVAM) en dit zowel voor TOP's/CGR's die opteren voor een erkenning als voor die exploitaties die geen erkenning aanvragen. Om door de Grondbank gecertificeerd te kunnen worden moet voldaan worden aan bijkomende afspraken, dewelke zijn opgenomen in het certificatiereglement (bijlage 8c). De certificatie van TOP's/CGR's zorgt voor het behoud van traceerbaarheid (en dus kwaliteit) van gronden die niet dadelijk naar een bestemming kunnen. De tussentijdse opslagplaatsen en grondreinigingscentra kunnen, wanneer zij erkend zijn, zelf bodembeheerrapporten afleveren voor de uitgegraven bodem die op hun terrein tijdelijk werd opgeslagen. Zij dienen dan te werken volgens een kwaliteitsreglement dat werd opgesteld door de OVAM en waarop zij periodiek worden gekeurd door een erkende bodembeheerorganisatie.

Zowel voor de opstartkeuring als voor de periodieke opvolgingskeuringen is de werking/aanpak van de Grondbank gebaseerd op de bepalingen van het kwaliteitsreglement opgesteld door de OVAM voor tussentijdse opslagplaatsen en grondreinigingscentra. Dit reglement bevat de minimale eisen voor zowel de praktische organisatie van de tussentijdse opslag/grondreiniging als voor de administratie (procedures). De uitbater dient dit reglement na te leven teneinde alle uitgegraven bodem die via hem wordt verhandeld te kunnen traceren. De Grondbank voert periodieke controles uit op de toepassing en navolging van dit reglement. Aan de hand van de periodieke controles en overlegmomenten met de betrokkenen, volgt de Grondbank de werking van de exploitatie systematisch op."